

“Οι Άγιοι το φωτεινό στεφάνι της Κύπρου”

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Μια περιήγηση στο αγιολογικό έργο του Παπασταύρου Παπαγαθαγγέλου

Ο Παπασταύρος Παπαγαθαγγέλου είναι μία από τις εξέχουσες μορφές της σύγχρονης Κυπριακής Ιστορίας, που σφράγισαν με ανεξίτηλα χρώματα την πορεία του έθνους μας. Είναι ο «άγιος» του απελευθερωτικού μας αγώνα (1955-1959), αυτός που έδωσε με τον ορμητικό του χαρακτήρα πνοή στους αγωνιστές, ώστε να ανακαλύψουν τις ισχυρές και ακαταμάχητες δυνάμεις που έκρυβαν βαθιά στην καρδιά τους κατά του δυνάστη. Ήταν ο άνθρωπος της μεγάλης αγκαλιάς, στην οποία εύρισκαν παρηγοριά οι πονεμένοι και οι καταφρονεμένοι. Ήταν ο ιερέας της ελπίδας που ακτινοβολούσε το φως του Θεού. Ήταν ο διδάσκαλος που ενσάρκωνε την ανιδιοτέλεια, έτσι όπως ορίζεται από τον απόστολο Πάυλο στον ύμνο της αγάπης (Α΄ Κορ. 13, 1-13). Γύρω του «ως νεόφυτα ελαιών» (Ψαλμ. 127, 3) ήταν συγκεντρωμένοι πολλοί: αγωνιστές, ήρωες, μάρτυρες της πίστεως και του έθνους, κατηχητές, ιεραπόστολοι, εκπαιδευτικοί, μικροί και μεγάλοι, άνδρες και γυναίκες, κληρικοί και πολιτικοί, αναμένοντες τον ηγέτη να χαράξει συνετή πορεία.

Ο Παπασταύρος ανήκει σε μία εποχή πνευματικής ακμής, που δυστυχώς στις μέρες μας μοιάζει να ευρίσκεται σε λήθαργο, γιατί περιορίστηκαν οι φλογεροί και οι ταλαντούχοι άνδρες που έχουν τη δυνατότητα να ηγηθούν της εξόδου από τη σύγχρονη αιγυπτία γη της αμαρτίας και να μας οδηγήσουν απλάνως στα δύσβατα μονοπάτια της πνευματικής ζωής. Ο Ελληνισμός σήμερα διέρχεται κρίση, γιατί έχει υποχωρήσει η ζωντάνια και ο ζήλος για τον ευαγγελισμό των ανθρώπων. Όμως όπου πλεονάζει η αμαρτία υπερπερισσεύει η χάρις του Θεού (Ρωμ. 5, 20), η οποία, όταν βρει γόνιμο έδαφος, μπορεί να εξαναστήσει ακόμη και από Λίθους

τέκνα του Αβραάμ (Λουκ. 3, 8), που θα δώσουν και πάλιν την πνοή στον κόσμο. Εξάλλου ουδέποτε η Εκκλησία έπαυσε να αναδεικνύει αγίους.

Οι άγιοι είναι «άλας της γης» (Ματθ. 5, 13) και «το φως του κόσμου» (Ματθ. 5, 14), είναι το αγαλλίαμα της ψυχής όσων πορεύονται στην οδό της δικαιοσύνης, είναι η πιο δημιουργική συντροφιά κατά την ώρα που σαββατίζει η ψυχή στη μελέτη των μυστηρίων του Θεού. Η σιωπή των αγίων είναι για τους πνευματικούς αγωνιστές «φωνή υδάτων πολλών» (Ψαλμ. 92, 4) που μεταφέρει το «ξένον άκουσμα» της Πεντηκοστής. Σήμερα, στην εποχή των πολλών αλαλαζόντων κυμβάλων (Α΄ Κορ. 13, 1), ο λόγος και το παράδειγμα των αγίων είναι τα πιο εύηχα τραγούδια που γεμίζουν την καρδιά με την πραγματική χαρά. Αυτή η χαρά διαπερνά όλο το είναι, χωρίς ποτέ να αφήνει το παραμικρό στίγμα πικρίας ή κορεσμού. Είναι ένα άνοιγμα προς τον ουρανό. Η πορεία προς τον Θεό γίνεται «συν πάσι τοις αγίοις» (Εφεσ. 3, 18). Η «συντροφιά με τους αγίους» θα πρέπει να είναι το καθημερινό μέλημα όλων των πιστών. Η Εκκλησία έδωσε και δίνει για αυτό το πνευματικό έργο πολλά «βοηθήματα», από τα εικονίσματα και τις τοιχογραφίες στους ναούς, μέχρι και τις ακολουθίες και τα αγιολογικά κείμενα. Όλα συμβάλλουν σε αυτή την αναγωγή, στο ξεπέρασμα του φθαρτού με την ψηλάφηση του πνευματικού κόσμου και τον εγκεντρισμό στην πολιτεία των αγίων.

Ο Παπασταύρος συνέλαβε πολύ σωστά το σημαντικό εξ επόψεως ποιμαντικής πρότυπο των αγίων, γι' αυτό και επιδόθηκε με ζήλο στην προβολή του, όχι μόνο με προφορικό αλλά και με γραπτό λόγο. Έτσι μας έδωσε ανάμεσα σε άλλα και εκλεκτά βιβλία αγιολογικού περιεχομένου, που χαρακτηρίζονται πρωτοπόρα. Είναι μία υπεύθυνη πνευματική κατάθεση. Συγκεκριμένα συνέγραψε τα εξής βιβλία: Γνωριμία με τις γιορτές μας (1^η έκδοση 1972), Πιστοί μέχρι Θανάτου (1974), Συντροφιά με τους αγίους (1^η έκδοση 1976), Μορφές που αγίασαν την Κύπρο (1^η έκδοση 1978), Άγιος Νεκτάριος Αιγίνης ο Θαυματουργός (1986) και Σπυρίδων Τριμυθούντος ο Θαυματουργός (1988). Το πρώτο έχει κυρίως εορτολογικό περιεχόμενο, ενώ τα υπόλοιπα αμιγώς αγιολογικό. Από αυτά το τρίτο και το τέταρτο γνώρισαν περισσότερες της μιας εκδόσεις, ιδίως το τέταρτο, το οποίο αγκαλιάσθηκε και προβλήθηκε με ιδιαίτερη φροντίδα από τον μακαριστό Αρχιεπίσκοπο Κύπρου Χρυσόστομο Α' (1977-2006).

Α΄. Ποιες είναι οι αφετηρίες των συγκεκριμένων έργων του Παπασταύρου;

1. Από μία πρώτη ματιά ακόμα και του μη εξειδικευμένου αναγνώστη, συνάγεται ότι η βασική κινητήριος δύναμη του συγγραφέα είναι το ιεραποστολικό πνεύμα που τον διέκρινε. Ήθελε να ευαγγελισθεί τον λαό του Θεού μέσα από το ζωντανό παράδειγμα των αγίων, προβάλλοντας το δεδομένο ότι η πίστη μας δεν είναι μία θεωρητική σύλληψη, αλλά από γεγονός. Ως ένας άλλος

Φίλιππος μας προτρέπει: «έρχου και ίδε» (Ιω. 1, 47), αισθανόμενος βαθύτατα την ευθύνη του κληρικού και μάλιστα του πνευματικού να δώσει στερεή τροφή στο πλήρωμα της Εκκλησίας. Δεν είναι τολμηρόν να ισχυρισθούμε ότι ο Παπασταύρος γεννήθηκε ιεραπόστολος. Αυτό το πνεύμα το καλλιέργησε με τη χάρη του Θεού παρακινούμενος ταυτόχρονα και από τις θεολογικές πεποιθήσεις της εποχής του. Έβλεπε ότι η Κύπρος θα έπρεπε να είναι ως Ορθόδοξη χώρα κοντά στις εκκλησιαστικές παραδόσεις και να δίνει συνεχώς μαρτυρία Χριστού στους «εγγύς και τους μακράν» (Εφεσ. 2, 17). Οι ετερόκλητες και φυγόκεντρες δυνάμεις, που επεδίωκαν τον αποχρωματισμό του άριστου σε χρώματα και σχήματα ψηφιδωτού της κυπριακής ευσέβειας, έπρεπε να αντιμετωπισθούν. Έτσι ο συγγραφέας βρήκε ως τον πιο αποδοτικό τρόπο την προβολή της κυπριακής αγιολογικής παράδοσης και ανασύρει από αυτόν τον πλούτο πολύτιμα πνευματικά μαργαριτάρια, τα οποία θα στόλιζαν και πάλι τους ανθρώπους. Διέβλεπε ότι η σύγχρονη κυπριακή ψυχή έχει οικειότητα προς τους αγίους της και γι' αυτό τον αγνοημένο θησαυρό τον επανέφερε στο προσκήνιο. Τα αποτελέσματα τον δικαίωσαν, καθώς συντελέσθηκε η επανασύνδεση με τους αγίους, έχουσα πρωταγωνιστή τον Παπασταύρο. Ο Κύπριος επανήλθε στη ζεστή αγκαλιά των αγίων του μέσα από τον λόγο της ευρύχωρης καρδιάς του ιεραποστόλου Παπασταύρου. Ένας αγαπητός στον λαό κληρικός ομίλησε με αυθορμητισμό και ειλικρίνεια στον λαό για τους αγίους και εισακούσθηκε. Έτσι τα συναξάρια έγιναν τραγούδια λαοφιλή που ανέδιδαν ύμνο δοξολογίας προς τον Θεό, στο μέτρο βέβαια που ο λαός ακολουθούσε την οδό των αγίων. Ο ιεραπόστολος Παπασταύρος διέκρινε ότι η εύληπτη πνευματική τροφή των αγιολογικών κειμένων θα ήταν το καταλληλότερο πνευματικό εφόδιο για τον επανευαγγελισμό. Εξάλλου οι Βίοι των αγίων είναι ωσάν τις Πράξεις των Αποστόλων, καθώς αποπνέουν το ίδιο αποστολικό φρόνημα και κήρυγμα.

[Συνεχίζεται]